

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntö hallinnollisten seuraamusmaksujen määräämisestä tietosuojalainsäädännön rikkomuksista julkissektorilla, VN/26120/2023-OM-100

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) on työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen lakisääteinen keskusyhteisö, joka toimii asiantuntijana työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen vakuutuksen toimeenpanossa ja kehittämisessä.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanossa on kyse perustuslain 124 §:n tarkoittamasta julkisen hallintotehtävän hoitamisesta, joka sisältää myös julkisen vallan käyttöä. Toimeenpanossa sovelletaan hallinnon yleislakeja niitä koskevien soveltamisalasäännösten perusteella. Toimeenpanosta huolehtivat yksityiset vakuutusyhtiöt, TVK ja Valtiokonttori työtapaturma- ja ammattitautilain 6 §:n mukaisesti. Lausunnossa käytetty termi vakuutuslaitos sisältää siis myös yksityiset vakuutusyhtiöt.

TVK antaa lausuntonsa työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanon näkökulmasta ja toteaa seuraavaa.

1.Kommentit lakiehdotuksista

Esitysluonnoksessa ehdotetaan mahdollistettavaksi hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen viranomaisille ja julkishallinnon elimille tietosuojalainsäädännön rikkomisesta.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisäksi täsmennettäväksi tietosuojalainsäädännön rangaistussäännöksiä sekä säädettäväksi rajoituksista rekisterinpitäjän velvollisuuteen ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle.

Tietosuojalaki 24 a §

TVK ja lakisääteistä työtapaturma- ja ammattitautivakuutusta hoitavat vakuutuslaitokset ovat perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja yksityisiä tahoja, jotka hoitavat julkista hallintotehtävää. Näihin toimijoihin sovelletaan myös hallintolakia hallintolain 2 §:n 3 momentin perusteella sekä virkavastuuta työtapaturma- ja ammattitautilain 206 §:n perusteella.

Vain osa TVK:n ja työtapaturma- ja ammattitautivakuutusta hoitavien vakuutuslaitosten julkisista hallintotehtävistä sisältää myös julkisen vallan käyttöä. Julkisen vallan käyttöä liittyy esim. yksilöön kohdistuvien oikeusvaikutusta sisältävien päätösten antamiseen.

TVK toteaa, että TVK:hon ja tapaturmavakuutuslaitoksiin on jo sovellettu hallinnollista seuraamusmaksua koskevaa tietosuoja-asetuksen 83 artiklaa ja tietosuojalain 24 §:ää.

TVK kannattaa ehdotettuja tietosuojalain muutoksia, jotka koskevat hallinnollisia seuraamusmaksuja. Samojen seuraamusmaksujen soveltaminen viranomaisiin ja yksityisiin toimijoihin, jotka hoitavat julkista hallintotehtävää, selkeyttää oikeustilaa ja asettaa samanlaista vastuullista julkista tehtävää hoitavat yhdenvertaiseen asemaan.

TVK pitää hyvänä ehdotusta siitä, että julkista hallintotehtävää hoitava rinnastetaan viranomaiseen ja tästä säädetään ehdotuksen uudessa tietosuojalain 24 a §:ssä.

Erityisen kannatettavaa ehdotuksessa on ehdotettu 4 momentti, jonka mukaisesti seuraamusmaksut tulisivat koskemaan julkisen hallintotehtävän hoitajaa sen hoitaessa myös julkista hallintotehtävää eikä pelkästään sen käyttäessä julkista valtaa.

TVK katsoo kuitenkin, että hallituksen esityksen 24 a §:n 4 momentin perusteluista tulisi vielä täydentää. Perusteluissa tulisi sanoa vielä selkeämmin, että seuraamusmaksun enimmäismäärää koskevaa säännöstä sovelletaan yksityisiin toimijoihin myös silloin, kun julkisen hallintotehtävän hoitaminen ei sisällä julkisen vallan käyttöä.

TVK haluaa korostaa tässäkin yhteydessä sitä, että julkista hallintotehtävää hoitava yksityinen toimija käyttää julkista valtaa vain osassa tehtävistään. Julkisen hallintotehtävän hoitajan lakisääteisiin tehtäviin kuuluu paljon myös sellaisia tehtäviä, joissa ei käytetä julkista valtaa.

Tietosuojalaki 26 §

TVK kannattaa tietosuojalain rangaistussäännöksiä koskevan tietosuojalain 26 § 1 momentin muutosta.

TVK toteaa, että työtapaturma- ja ammattitautilain toimeenpanoon sovelletaan virkavastuuta työtapaturma- ja ammattitautilain 206 §:n mukaan. Tämän säännöksen mukaan vakuutusyhtiön ja TVK:n palveluksessa olevaan henkilöön sekä hallituksen jäsenen sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettuja tehtäviä.

Tietosuojalaki 34 a §

TVK kannattaa tietosuojalain uudessa 34 a §:ssä ehdotettuja rajoituksia rekisterinpitäjän velvollisuuteen ilmoittaa henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle.

2. Kommentit vaikutustenarvioinnista

2.1. Yleiset kommentit yksittäistä seuraamusmaksua koskevista vaikutuksista ja muista viranomaisvaikutuksista

-

2.2. Tunnistatteko muita kuin esitysluonnoksessa käsiteltyjä tilanteita, joissa seuraamusmaksua ei olisi mahdollista kohdistaa rekisterinpitäjänä (tai henkilötietojen käsittelijänä) toimivan viranomaisen tai julkishallinnon elimen toimintamenoihin tai muutoin suoraan kyseiselle viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle, ja mistä syystä se ei ole mahdollista?

-

2.3. Tunnistatteko oman budjettinne, määrärahojenne tai muun rahoituksenne käyttämisen valossa muita huomioitavia näkökohtia, joita voi liittyä yksittäiseen viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrättävään seuraamusmaksuun?

-

2.4. Täydennysehdotukset ja kommentit tietoyhteiskuntavaikutuksia koskeviin arvioihin:

-

2.5. Muut kommentit ehdotetun sääntelyn vaikutuksista:

-

3. Muut huomiot (tai lausuntonne) esitysluonnoksesta:

TVK kannattaa sellaista lainsäädännöllistä kehitystä, jossa julkisen hallintotehtävän hoitajiin kohdistuvien velvollisuuksien lisäksi myös oikeudet säännellään samanlaisiksi kuin viranomaisiin kohdistuvat oikeudet. Nyt ehdotettu sääntely on tässä suhteessa esimerkki hyvästä sääntelysuuntauksesta.

TVK katsoo lisäksi, että on ollut selvyiden vuoksi hyvä ratkaisu avata esityksen perusteluissa, mitä tässä hallituksen esityksessä tarkoitetaan yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisella käsitteellä ”julkishallinnon elin” (s. 4).

Lisätietoja

Lisätietoja lausunnosta antaa Merja Salonen, p. 040 090 3105, merja.salonen@tvk.fi.

Tapaturmavakuutuskeskus

Janne Reini
Toimitusjohtaja